

TRGODNJA DANICA.

Katolški cerkveni list.

№ 33.

V četrtek 14. vel. serpana.

1851.

Nektere napake in pregrehe po Slovenskim.

Ako nekteri sterkovci ptiče gnezdo razdero in z mladici gerdo delajo, je to pregrešno; pa se nam tudi pregrešno zdi, ako ptujic, kakor so Novice pravile, iz tega prederzni sklep stori: „Škoda za tako lepo deželo, s takimi prebivavci, ki vedno Boga v ustih imajo in na videz v cerkev hodijo (!!) — v sercu pa so polni hudobije (!!!). To govorjenje, — taka sodba je prebuda. Pred nekaj malo leti so bile bukvice iz nemškega v slovensko prestavljene, v katerih je polno podobie, kako otroci živali terpinčijo; ako tedaj Nemci zoper prazno senco ne mahajo, morajo tudi na Nemškem otroci biti, ki živali terpinčijo. Enacih podobie smo vidili tudi v Češkem; tedej tudi češki fantalini kterikrat živali terpinčijo, ako Čehi zoper prazni nič bukev na pišejo. In kar nič ni dvomiti, de se to po vsim svetu znajde kolikor toliko. De bi pa ravno na Krajnskem v ti reči kej hujši bilo, bi mogel tujic skazati, in ako bi tudi bil v stanu to skazati, kar je skorej dvomiti, vendar uni sklep prederzno obrekovanje ostane, dokler je gotovo, de se le namerijo potepini, kteri tako z živalijo delajo, ne pa sploh ali večjidel. De bi pa Slovenci „na videz v cerkev hodili,“ to je obrekovanje, ktero mora vsako pošteno uho žaliti, in zamore priti k večimu iz ust kakiga malopridnišiga Rongetoviga učenca. Dokler bodo naše cerkve o praznikih z vernimi napolnjene, vera še ne bo zaspala, ako se tudi zmoteni in grešniki med njimi znajdejo. Kdo se bo prederznil, nar večjiga grešnika obdolžiti, ako ga vidi v cerkev iti, de „na videz“ gre? Ali ne gre kersanski ljubezni mar soditi, de gre molit in usmiljenja prosit, ker se čuti z butaro obloženiga?

Sploh so vselej tisti malopridniši, ki v cerkev ne hodijo. Zakaj, kdor cerkev zapusti, taki se je očitno veri odpovedal; kdor pa zredama k božji službi hodi, kaže, de vero vendar le še ima, akoravno je sicer v dušnih zadargah zamotan. Bog ne daj, de bi na Slovenskim na to peršlo, kakor v uni protestanski cerkvi na Nemškem, kjer je hotel pastor svoji množici — „eni sami zenki“ pridigati.

in mu je še tista rekla: „Nikarte se ne trudite, sej tudi jest grem!“

Je pa dosti napak na Slovenskim, ktere so tako hude in velikrat hujši od une, in ki je močno želeti, de bi se z uno vred odpravile, kar bi k sreči in poštenju dežele mnogo pripomoglo. Ako bi se te odpravile, bi jenjevala tudi nekotika nezaroobljenost, ktero ptujci radi Slovincem očitajo. Zmed tacih napak so:

1. Preslabo spoštovanje nedelj in praznikov. K temu se šteje p.: Nakladanje in razkladanje, voznja, kupovanje in prodajanje pri cerkvah ob shodiših ob dnevih Gospodovih, kterikrat tudi spravljanje žita iz kozelcov, voznja v mlin, mlenje i. t. d. K temu pride vse, kar se po pivnicah, plesiših, igrališih, in drugod večkrat nespodobniga in dnevu Gospodovemu nasprotniga godi. De vse take reči niso samo grehi zoper Boga, temuč de tudi k prepiru, pretepanju in k nekakimu obdivjanju človeka peljejo, vsaki lahko razume. Bog sam je zapisal na kamnitno tablo s svojim perstam: „Sedmi dan je praznik Gospoda tvojiga Boga: tisti dan ne smeš delati — ne ti, ne tvoj sin, ne tvoja hči, ne tvoj hlapec, ne tvoja dekla, ne tvoja živina, ne ptujic, kteri je znotraj tvojih vrat. II. Moz. 20, 18. Radi se ljudje izgovarjajo, rekoč: „To je stara navada“, de to ali to tudi v nedeljo obdelamo. Ako je pri tebi kako hlapčevsko delo v nedeljo stara navada, je star greh, kteriga imaš na vesti, ako se ga nisi spovedal, spokoril ter ga opustil. Izraelci ob saboti še mane niso smeli pobirati, so je mogli poprejšni dan za saboto nabrati. Po Jeremiju Bog kliče: „Ohranite svoje duše, in nikar ne nosite ob sabotah butar (domu), nikar jih iz hiš ne spravljajte, in nič nikar ne delajte. Če me pa ne bote poslušali, bom oginjal perzgal, in bo pokončal Jeruzalemske hiše, in ne bo ugasnil.“ Jer. 58. Veliko, veliko je popisana v sv. pismu, kjer Bog posvečevanje svojiga dneva oistro zaterjuje. Torej ne more biti prave sreče, ako se ti zapovedi nasprot dela, zlasti ako se delj časa in v večih rečeh to godi. Se bo že nekaj pri hiši pred ali pozneje začelo kaziti, bodi si pri blagu, pri živini, njivah, pri otrocih, ali kjer si bodi. Grehe v ve-

likim Bog po velikim kaznuje, grehe v manjšim pa v manjšim. Na Francoskim tožijo, kako se je ob nar večih praznikih vse prek delalo, po mestih šumelo in ropotalo; torej se ni čuditi, de je tudi vse prek kaznjeno, kraljevi stol prekucenjen, in ljudstvo nikoli pri pravim pokoju, de nesramni rudečkarji hočejo zopet novo človeško mesarijo napraviti, kakor so jo proti koncu uniga stoletja imeli.

2. Ena zmed poglavitnih napak je ponočevanje, iz kteriga nar večji pregrehe izhajajo. Mladenič, ki se v to podá, je potlej kakor de bi stekel bil; odreče s tem pokoršino Bogu in večji del tudi svojim staršem ali gospodarju, ternase vzame nekako prederznost in samopašnost, ki žuga vsako blago čutilo zamoriti. Iz tacih nesrečnih družin pridejo vse pohujšanja, nesramnosti in razujzdčnosti, pijančevanja, pretepi in nar več pobojev. V tem imajo gospodarji velik tuji greh nad seboj, de se ti kužni razvadi z vso močjo ne ustavijo. Ako bi se ta huda reč ustavila in zaterla, koliko neštevno nesreč in žalost bi se ognilo posameznih deržin, in koliko manj perložnosti bi imeli tujei čez deželo vpiti! Ojstro čutje staršev, kazin od župana, ko koga taciga zve, in pa ojstro od gosposke, de bi p. taciga precej v soldašino dali, kteriga bi dobili, brez veljavniga vzroka po noči spod strehe iti ter nepokoj delati.

3. Zopet druga napaka, ktera bi se mogla po vsaki ceni pod ojstro kaznijo prepovedati, so svatovske ali ženitvanske gostje, ki v noč terpe, nar večkrat celo noč, in tudi po več dni in noči zaporedoma. Po nekterih krajih se v tacih perložnostih cela soseska mlado in staro vsaciga spola zbega, in celo noč gre vse križem, kakor de biteržin dan bil. S tem se vadi mladost, kar je še dobre, ponočniga potepanja, in veliko hudigase godi. Zlasti je pritacih perložnostih silo veliko pretepev in pobojev, ker mladi zijaki iz mnogih vasi in sosesk skupej zadenejo, in večidel pijejo in plešejo, v čimur se pa nar predspopadejo. Tuji grehima, kdor take reči v noč derži in persmojene godce najema, de ljudi vabijo in motijo. Pa je že spet „stara navada,“ ktera je ljudem bolj per sereu, kakor Kristusove besede: „Gorje svetu zavoljo pohujšanja!“

(Dalje nasledva.)

Pokoriti se bo treba, ker se hude reči bližajo.

Sv. Peter je kristjane opominjal z naslednjimi besedami sveto živeti: „Ne dajte se več samopašnosti, kakor poprej v svoji nevednosti (ko ste bili še neverniki), temuč kakor je svet tisti, ki je vas poklical (s sv. kerstam), tako bodite tudi vi sveti v vsim svojim djanji.“ 1. Pet. 1, 14. 15. Jih še bolj k pokori spodbuditi, jih je spomnil velikiga sodniga dneva in pokončanja zemlje z ognjem, in je perstavil: „Ker ima vse to razderto biti, kako močno si morate prizadevati, v svetosti in bogoljubnosti živeti.“ 2. Pet. 3, 11.

Koliko več je nam potreba pokoro delati, ker smo že celo tako blizo Antikristu, vesoljni sodbi in pokončanju zemlje z ognjem, ker Antikristov nauk od vživanja sveta brez zatajevanja samiga sebe že njegovi predhodniki ali napovedovavci oznanujejo. Tako se kaže po Holzhauserjevima razlaganji skrivniga razodenja sv. Janeza in opata Charbonnel-a, in nekiga razodenja od Orvals-a. Kakor to razodenje, ki se od več

petdeset let sem spolnuje, pravi, bodo do leta 1857 ali 1858 strašne vojske in velike prekucije, poslednjič bo celo mesto Pariz z ognjem pokončano. Pod Bord-anskim vojvodam, ko francoskim kraljem, bo potlej 13 1/2 leta mir, Angleško in trije knezi in kralji se bodo k katoljaki veri vernili, ktera bo po tem k prihodnjim poslednjim dnem častitljivo cvetla. Okoli leta 1885 bodo peršli Antikrist, Henoh in Elija, in na to sledi konec sveta. (5. Buchfeller, Sonntagsbl. zur Augsb. Postztg.)

De take prerokovanja nimajo zagotovila in poročstva svete cerkve, vsak lahko vé; de pa vender brez pomena mende niso, uči zlasti to, ker se že delj časa spolnujejo. Opomnimo pa pri ti perložnosti na prerokovanja sv. Malahija Irskega preroka, kterim mende nobedin ne more svojiga zacudenja odreči. Sv. Malahija namreč, 1094 rojen v Ardinaghu, je prerokoval od vsaciga papeža nekaj, od leta 1143 pa do konca časov, in dosihmal se je nad vsakim spolnilo, tedaj se bo tudi posihmal. Tako p. je prerokoval od šest in devetdesetiga papeža po tistihmal, de bo „Peregrinus apostolicus, apostolski popotnik,“ in je bil res, ker je k cesarju Jožefu II. na Dunaj popotval. Od 100. papeža, to je, od Gregorja 16. je bilo rečeno: De balneis Hetruriae, iz Hetrurskih toplie,“ in je bil res iz Belluno v Hetrurii ali Toskani, kjer so edine toplie te dežele. Od sedanjiga papeža je bilo rečeno, de bo „Crux de cruce, križ od križa.“ Kako de se („crux križ“) spolnuje, vsak lahko sprevidi, ako morebiti še kej hujsiga („de cruce“) ne čaka. Po tem prerokovanji nasledova še naslednjih 11 papežev: 1. Lumen in coelo, luč na nebu; 2. Ignis ardens, žereči oginji; 3. Religio depopulata, zapušena vera; 4. Fides intrepida, neprestrašena vera; 5. Pastor angelicus, angelski pastir; 6. Pastor et nauta, pastir in mornar; 7. flos florum, cvét vsih cvetov; 8. de medietate lunae, od polmesca (morebiti turškiga rodú?); 9. de labore solis, od solčniga dela, truda; 10. Olitina slava (oljka pomeni mir); 11. In persecutione extrema sanctae Romanae ecclesiae sedebit Petrus Romanus, qui paces (pascet, ali legunt) oves in multis tribulationibus: quibus transactis civitas septicollis diruetur et iudex tremendus iudicabit populum suum. Ob poslednjim preganjanji svete rimske cerkve bo na papeškem sedežu Peter iz Rima; ti, ki boš pasel svoje ovce v obilnim preganjanji in terpljenji. Ko bodo leté pojenjale, potlej bo sedmogrično mesto (Rim) razderto, in strašni sodnik (Jezus Kristus) bo peršel sodit svoje ljudstvo. Pa to so besede sv. Malahija *).

Nekaj od šole.

Pridna Bēla je v svojim listu 15. julia ta sladek med prinesla: „Postojnska šola leponapreduje; veselje je diti, kako spodobno in dvorsko se otročiči obnašajo, kako modro in dobro odgovarjajo, in kako serčno in milo pojejo. Hvala in slava taki šoli: hitro se vidi, de so tam pravi domorodci in šolski prijatli doma.“ Tega smo se pač 28. 29. in 30. pretekliga mesca prepričali per očitnih poskušnjah. Posebno nam je še dopadlo, ko so učenci in učenke 3. klase k sklepu poskušnje nasledjno pesmico prav serčno in milo zapeli:

*) Kdor hoče od tega bolj natanjko brati, si utegne preskerbeti bukvice: „Das Ende der Welt nahez! Des heil. Malachias, Primaten von Irland Weissagungen etc. von Dr. Arnold Rennen; Borken bei E. C. Brunn.

Le veselí tovaršice
In tovarši ljubljani;
Le modrimo si glavice,
Dokler čas minul še ni.
Dokler nam še zarja sveti —
Lepa zarja mladih let.
Dokler se še smemo šteti
Med nedolžnih žlahni cvet.

Lepa je nedolžnost bela,
Dokler greha ne pozna;
Hitro pa postane vela,
Če med družnje se poda.
Ljubit' čmo tedej samoto,
Rajši biti le doma;
Ohranit' serca lepoto,
Kar nam pravo srečo da.

Druzi ljubjo le veselje,
Kter' ga spačen svet poda;
Pa serca nezmerne želje
Vtolaziti on ne zna.
Mi pa ljubimo sramožljivost,
Zlati dar ponižnosti
Veseli nas lepa čistost,
Angelsk venci nedolžnosti.

Veseli in žalost je naše serce sprehajalo, — veselje, viditi spodobno zadržanje otrok, slišati njih pametne odgovore, serčno in milo petje; pa žalost, mila žalost nas je obšla, ko smo se spomnili na kraje, v katerih se za prid mladosti premalo stori, — ali le tlačansko dela. — O Bog pomagaj! tako je zdihovalo naše serce.

30. dan ob 8 uri je bila zahvalna slovesna maša. Sami, visoko častiti, šolske mladine priserčni prijatel, gospod tehant, so maševali. Domača dva in še trije ptuji, k slovesnosti povabljeni duhovni so per sveti maši stregli. Cerkev je bila hvaležnih otrok, staršev, bratov in sester gosposkiga in negosposkiga stanu skoro polna. Lepo so na kori peli (z muziko), posebno nas je pa še ginilo, ko so po darovanju otroci po cerkvi pesmico „smert Marije“ kej serčno zapeli. — Lepo petje pač človeško serce povzdigne . . . kakšno terpljenje pa je kako kvakanje poslušati; človek se v cerkev iti boji, ker je le moten.

Po sveti maši so bili pridniši v pričo nar imenitniših oseb mesta očitno obdarovani. Pred obdarovanjem je mladenček permerno po nemško, po obdarovanji pač deklica po slovensko govorila. K sklepu je nade polna mladost pesem „Bog ohrani nam cesarja“ serčno zapela. Pogosto je živio! iz gerlov pričujočih donelo.

Pa tudi to je še opomniti, da nas je tudi per sveti maši serce bolelo, da so še kraji v naši deželi, v katerih se o deževji in o suši pogosto slovesna molitev, maše z žegnam obhajajo, — kar ni napčno, slovesna je pogosto služba božja per pogrebih, in porokah, — o začetku in k sklepu šole pa ni slovesnosti, nihče ne moli. — O Bog! ali je to prav? Ali ni duša več ko telo? ali nismo dolžni za dušno bolj skrbeti, ko za telesno? Ali ni na dobri izreji otrok nar več ležeče? — Dobro izrejeni otroci bodo Bogu zvesto služili, in Bog jih bo oblagodaril; — slabo izrejeni, malopridni otroci bodo Boga žalili; — pravični Bog, kateri greh sovraži in tepe, hudobnim otrokam sreče ne bo dajal. — Dobri otroci so staršev nar več sreča, — fare, dežele — za to prosite, hvalite! —

B.

Jezuiti v Metzu.

Pol ure od Metza je spomenik, na katerim je mašnik v človeški velikosti zobrazen, ki ima jasno-bistro in prijazno obličje, na enim kolenu klečeč moli, drugo ostreljeno ter oterpnjeno nogo pa stegnjeno naprej moli, tako da se nanjo pogosto večkoživski venci obešajo. Napis, kakor povedo, se glasi: „Tukaj počiva Potot, nekdanji odvetnik (advokat), potlej bataljonski veleznik (komandant) v veliki armadi in mašnik Jezusove družbe.“ Francosko ljudstvo dobro razume in si v sercu ohrani zgodbo moža v tih malo besedah zaznamnjano. Oče Potot je bil v Metzu rojen, in je ondi v živim spominu ostal. On je napravil Jezuitarsko hišo, kjer stanuje 7 ali 8 očetov, kateri niso samo v svoji cerkvi vsak dan na postrežbo vsim stanovan, temuč tudi sicer po mnogoternih potih skerbé za srečo ljudstva. Eden zlasti jetnike obiskuje, drugi ima posebno z misjoni opraviti, zopet drugi skerbí za uboge Nemske dekcle, ki so v svoji nevednosti v velikim mestu vsim nevarnostim zapeljevanja izveržene, torej vsako nedeljo na vse zgoodej z njimi posebin nauk v čersti nemšini ima, in skerbí, da take, ki nimajo službe, pod varstvom posebne mile sestre dobivajo dobri kup stanovanje, delo in nove službe. Drugi očetje imajo pogosto duhovne vaje v seminših, odredjivnih samostanih i. t. d. (Volksfr.)

Razgled po kersanskim svetu.

Angleško. Anglikani grozno vpijejo in zdihujejo, ker toliko ljudi iz nar imenitniših stanov, zmed nar boljših in nar učenejših ljudi njih cerkev zapuša ter h katoliški veri prihaja. „Oxfordski Herald“, protestanski list, toži in žaluje, da, kakor se sliši, so med ravno kar prestopivšimi, ali v kratkim prestopivnimi, vojvodkinje, markize, in še imenitniši osebe, državniki in duhovni. Imenujejo se tudi osebe, ki niso imele perloznosti, od katolicánov k prestopu kakiga spodbudka prejeti; med njimi je neki imenitni evangelsk duhoven, stričnik izveršniga anglikanskiga pridigarja, ki je bil svoj živi dan s terdim evangeltvom, to je, kalvinstvom obdan, vender je k katoliški veri prestopil, in pa po dobrim in jasnim premislilu. — Tako bodo taki, ki so bili otroci teme, nebeško kraljestvo s silo na se potegnili; veliko njih pa, ki so otroci luči in v sredi luči temotno živé, ki so se prenaledli sladkosti božje hiše, in kakor zgubljeni sin „svinjami jedó“, — veliko njih bo verženo „v zunanje teme, kjer bo jok in škripanje z zobmi.“

London. Pregnani sardinski viksi pastir Franzoni je peršei v drugi polovici uniga mesca v London. Zlo veselí so ondajni katoliki njegoviga prihoda; več škofov ga je že obiskalo, med njimi Irski nadškof Dr. Cullen. Posihmal bo imenovani pastir popotval skoz Nemško in Avstrijansko, in bo tudi na Dunaj peršel.

Rim. Sveti Oče, ko so bili v gradu Gandolfo, so skorej vsak dan kak samostan, mesto, ali pušavico (Einsiedelei) in svetišče obiskali, in povsod so bili od ljudstva z velikim veseljem sprejeti. Ko so se nekiga večera skoz log peljali, je bil ves log od mornarjev jasno razsvitljen. Ko so se zopet v Rim vernili, so prebivavci vse ulice radovoljno razsvitlili. Perpoveduje se od zanesljivih (?) strani, da bodo Francozi Rim zapustili, ne bo zlo dolgo. — Strupeni rudečkarji (rudeci republikanci) si pač jezike ujedajo, ko morajo take novice slišati.

Rim. „Vid. dennik“ ima dopis iz Rima od 26. mal. serp., v katerim se bere: „Pred nekoliko ducmi je prišel sem misjonar Knoblicher z Ljubljane, zaslužni razširjavec kersanske vere v gorejnim Egiptu. V Rimu

ne ostane dolgo; ter se bo podal z mnogimi pomočniki na daljši popotovanje v Egipt. Nj. V. avstrijski cesar je dal k temu popotovanju dve ladji k brodarjenju po Nilu, in rimska propaganda je preskerbela tiskarno vzhodnih jezikov.⁴

Rim. V „Augsb. Postztg.“ se bere dopis iz Rima od 26. mal. serp. in je med drugim rečeno: „Od nekaj dni sem je per nas zavoljo razširjanja evangelija tako mnogoza-lužni misjonar Ignaci Knobleher iz Ljubljane. Propaganda, ktere rejenje je naš verli rojak, je sklenila, vredniga misjonarja Knobleherja in z njim še 37 v propagandi odrejenih mašnikov čez deset dni še enkrat v Egipt od tod poslati. Pervo obdelovanje tega poslanstva bodo, mende, kraji unkraj Niloviga potočja (katarakte).“ Bog vé, ali se je zanesti na besede dopisavca?

Berolin. Sliši se, de bodo v kratkim Jezuiti v Berolinu misjon imeli. Znano je, de Pruska vlada misjonam ne dela nasprot. Na Westfalskim so hotli deželni svetovavci „tujim pridigarjem“ ubraniti pridigati, dobili so pa od ministerstva po nadpredsedniku določene, de to njih kar nič ne tiče, ampak je zgolj škofvska reč k pridiganju in k misjonam poklicati, kogar vredniga in pripravniga spoznajo.

Mnihov. Govori se, de bodo v jeseni v Mnihovim redemptoristi imeli duhovne vaje.

Kannstadt na Virtemberškim. Po 300letnem prejenjanji je bilo v tem mestu 20. mal. serp. zopet prvo katoliško duhovno opravilo. Kannstadt so toplice, v kterih je čez 200 katolicánov, in še veliko tujcev prihaja se v toplicah zdraviti, torej bodo imeli odsihmal skoz celo leto duhovno opravilo. — Tako se odpira veselje za katoliško cerkev v enim, pa v drugim kraji.

Iz Draždán. 28. uniga mesca je v neki pivnici bila zasačena derhal skrivniga društva, kteriga namen, kakor se iz njih popirjev vidi, je: Samoderstva razdreti in derhalske samovlade (demokratske republike) na Nemškim napraviti. Osem osčb je bilo popadenih, ravno ko so si zvestoba v postavljenih namenih prisegali. — Po pivnicah se pač malokrat kej prida skuha; pijancam diši piti, vladati in pa postopati, — torej toliko zlegov iz pivnic.

Praga. V Litomerškim gimnazji sta se samo dva mladenca za duhovski stan oglasila, in v Pragi 23. tedaj 17 manj, kakor bi jih bilo treba, in zmed teh bi se mogli le pripravi izbrati, koliko jih bo tedaj? Tudi na Slovenskim se bojé bolj previdni, de bi utegnili na to priti. Ljudje premalo pomislijo, kolika dobrota so duhovni pastirji; jim njih težavni stan s svojo svojglavnostjo, velikrat z očitnim zaničevanjem, in sedanje leta tudi s skopim pritergovanjem tega, kar jim gre (z v nebo vpijočim greham), še veliko grenkejši delajo, torej naj se nikar ne čudijo, ako se njih sinovi bojé v taki stan stopiti, in ako bodo že oni sami ali pa njih otroci pomankanja duhovnov terpeli.

Iz Prage. 5. vel. serp. je bilo v Pragi vnovič 90 rokodelskih hlapcev in delavcev po pivnicah in prenočiših polovljenih in zapertih, ker lenimu pondeljku (plavmontagu) na voljo niso delati hotli. — Dolžnost je, de bi se ta pregrešna razvada povsod ustavila in odpravila, ker „lenoba je vsih grehov mati.“ K boljšimu obnašanju rokodelcev bo tudi to nekaj perpomoglo, de po novim rokodelskim redu se bodo napravile učeniške bukve za pomagavce *) in pomagavci se

bodo mogli skušnji ali spravevanju podvreči, prejden v hlapški stan stopijo.

Dunaj. S pastirskim listam od 25. mal. serp. kliče Njih milost Dunajski vikši škof svoje duhovstvo k duhovnim vajam 2., 3. in 4. vel. serp. v nadškofovskim semenišu.

Zadeve dunajskiga vseučeliša. — Enoglasno tožijo katoliški listi po Avstrijskim, de je število učencev v latinskih šolah pretečeno leto tolikanj se pomanjšalo, de se je zlo zlo bati, de bo veliko pomanjkanje katoliških duhovnov v kratkim vstalo, ako se bo s šolami še dalej tako ravnalo, kakor je zdaj perčeto. — Ob enim se tudi sliši tožiti, de učenost in pobožnost per mladosti po novih napravah kratko nikar ne napreduje, temuč le bolj pojema! — Znano je, de so iz med 13 profesorjev, ki so iz ptujiga na Avstrijske visoke šole poklicani, le 3 katolicani, 9 je protestantov in 1 clo Jud! Nar več se zdaj govori od pruskiga protestanta Bonitza, kteriga je, kakor se sploh misli, znani ministerialni svetovavec Exner na Dunaj spravil. Modroslovski oddelk dunajskiga vseučeliša je Bonitza za svojiga dekana izvolil, ali ne le bogoslovski, ampak tudi drugi oddelki so jasno dokazali, de to ne sme biti, ker je dunajsko vseučeliše po svojim viru katoliško in ima oblast na dunajskim 4 in linškim stolnim kapitelnu dve korarstvi podeliti. Zategavoljo je tudi vseučeliški konsistori, v kterim se je prvi dunajski pravdosrednik Dr. Mühlfeld tako verlo za pravico katoliškiga vseučeliša, ktero je hotel modroslovski oddelk po volitvi Bonitza vničiti, potegnil, — z 11 glasi izrekel, de Bonitz ne sme dekan biti. Le eden se je glasil za Bonitza, in ta je bil — kakor pravijo — naš rojak Dr. Fr. M.

Iz Gradea. 4. vel. serp. „Vid. dennik“ piše, de sta vrednika, založnika in spisovavci ondanšnjih nemških časnikov: Das „Urchristenthum“ in „der Stern“ dobili prvo zazuganje od visokiga namestništva v pomenu ces. ukaza od 6. mal. serp.

Zmés.

— Ako otroci dosti kruha imajo, iz njega zjedi delajo, ako ga permankuje, po njem dihtijo. To se vidi tudi nad Parsko in Prusko vlado; una je katoliška, in vender je obhodnice ali misjone na policijo navezala, in ako bi bilo treba izdeželnih duhovnov, celo na kralja samiga; Prusia pa, protestanška, katoliškim škofam prepusti obhodnice imeti in obhodniških duhovnov tudi od drugod poklicati.

— V štajarskim Gradcu je bilo letas 563 vseučeliških učencev, med njimi 48 Slovencev.

— Podmaršal grof Jan Nobili je dobil privoljenje sprejeti in nositi sebi podeljeni križ papeškiga reda sv. Gregorja velikiga.

— Velika tiskarna apostolske zbornice (komone) da 134 tiskarjem opraviti.

— Na Francoskim pride na eno škofijo 400.000 katolicánov. Parsko ima 8 škofij za 3.000.000 katolicánov, pride jih tedaj 375.000 na škofijo. Avstrijsko ima 78 škofov (razun treh armenskih prelatov in zedinjeniga greškiga v Galiciji) za 38.000.000 katolicánov, pride jih tedaj va eno škofijo 358.000. Irsko šteje 29 škofij za 6.500.000 katolicánov, tedaj jih je 224.000 v vsaki škofiji. Spanjolsko ima 29 škofijstev za 14.000.000 duš, tedaj v vsakim 203.000. Portugalsko 22 sedežev za 2.500.000, tedaj na vsaciga 113.000 duš. Sardinsko 41 škofij za 4.600.000 katolicánov, tedaj vsako nekako 112.000. Obé Siciliji imate 80 sedežev za 8.500.000 duš, tedaj pride na vsaciga 106.000 duš.

*) Pomagavce je rokodelisk učence, Lehrjunge; hlapec Geselle. (Podmojster ni primerna beseda.)